

คู่มือการปฏิบัติงาน สำหรับเจ้าหน้าที่

ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดสระแก้ว
(หนังสือเดินทางและการตรวจลงตรา)

หนังสือเดินทาง และประเภทหนังสือเดินทาง

หนังสือเดินทาง (Passport) คือ เอกสารสำคัญประจำตัวที่รัฐบาลออกให้พลเมืองของตน เพื่อใช้ยืนยันตัวตน (Identity) และสัญชาติขณะเดินทางระหว่างประเทศ เปรียบเสมือนบัตรประชาชนสากล ที่ใช้แสดงตัวตนในต่างแดน และเป็นเอกสารหลักฐานสำคัญในการขอรับการตรวจลงตรา (Visa) เข้าประเทศต่างๆ

หนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางสำหรับบุคคลต่างด้าวที่จะเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยได้นั้น จะต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. ต้องเป็นหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง ที่ออกให้โดยรัฐบาลของประเทศผู้ถือหนังสือเดินทาง หรือองค์การระหว่างประเทศ ที่ประเทศไทยให้การรับรอง
2. ต้องเป็นเอกสารเดินทาง ซึ่งรัฐบาลของประเทศนั้นๆ ออกให้แก่คนสัญชาติตนหรือออกให้แก่คนสัญชาติอื่นที่ได้รับอนุญาตให้มีถิ่นพำนักในประเทศของตน
3. เอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง ต้องเป็นเอกสารที่มุ่งหมายให้ใช้เป็นเอกสารในการเดินทางไปต่างประเทศแทนหนังสือเดินทาง มีหน้าเอกสารถูกต้อง ครบถ้วน ไม่อยู่ในภาพชำรุด เสียหาย อนุญาต ให้ใช้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรไทยได้ และสามารถใช้เดินทางกลับประเทศผู้ออกเอกสารเดินทาง ดังกล่าวได้
4. ในหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง ต้องระบุรายละเอียดสำคัญต่าง ๆ ดังนี้
 - เอกสารดังกล่าวเป็นหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทาง
 - สัญชาติของผู้ถือ (กรณีที่ไม่มีสัญชาติ จะต้องระบุชัดเจนว่า “Stateless”)
 - องค์การของรัฐที่ออก
 - ชื่อ สกุล ของผู้ถือ
 - วัน เดือน ปี เกิด และสถานที่เกิดของผู้ถือ
 - ตำหนิ รูปพรรณ และรูปถ่ายของผู้ถือ
 - ชื่อประเทศที่ผู้ใช้น้ำหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางไปได้
 - วัน เดือน ปี สถานที่ ที่ออกเอกสาร
 - วันหมดอายุของเอกสาร

ประเภทของหนังสือเดินทาง สามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ประเภท ได้แก่

- หนังสือเดินทางทูต (Diplomatic Passport) ออกให้แก่ พระบรมวงศานุวงศ์ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ประธานรัฐสภา ประธานศาลฎีกา ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ที่เดินทางไปปฏิบัติราชการต่างประเทศ และนักการทูต
- หนังสือเดินทางราชการ (Official Passport) ออกให้แก่ข้าราชการ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือผู้ที่เดินทางไปราชการต่างประเทศ ตามคำสั่งของหน่วยงานรัฐ
- หนังสือเดินทางกึ่งราชการ (Public Affairs Passport) ออกให้ในกรณีพิเศษ ตามระเบียบของกระทรวงการต่างประเทศ
- หนังสือเดินทางธรรมดา (Ordinary Passport) ออกให้แก่ประชาชนทั่วไป
- หนังสือเดินทางสหประชาชาติ (United Nation Passport) ออกโดยองค์การสหประชาชาติ หรือ UN เพื่อให้เจ้าหน้าที่ขององค์กรเพื่อใช้เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่
- หนังสือเดินทางหมู่ (Collective Passport) เป็นเอกสารใช้เดินทางสำหรับคณะบุคคล และใช้ได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น เมื่อเดินทางกลับประเทศต้นทางจะหมดอายุทันที จำนวนผู้เดินทางเข้าและออก จะต้องตรงตามที่ระบุไว้ในหนังสือเดินทางหมู่ ปัจจุบันไม่นิยมใช้ มีเพียง มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย

หนังสือเดินทางและเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางที่ประเทศไทยไม่ให้การยอมรับ ได้แก่

- EU Laissez-passer เป็นหนังสือเดินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่ออกโดยสหภาพยุโรป
- World Passport เป็นหนังสือเดินทางที่ออกโดยองค์การ World Service Authority
- Kinderausweis สูติบัตรเด็กที่ออกให้แก่เด็กสัญชาติเยอรมนี หรือเด็กที่เกิดในประเทศเยอรมันซึ่งอายุไม่ถึง 15 ปี
- หนังสือเดินทางสาธารณรัฐตุรกีแห่งไซปรัสเหนือ (Turkish Republic of Northern Cyprus)
- หนังสือเดินทาง หรือเอกสารการเดินทางที่ออกโดย Moro National Liberation Front (MNLF) หรือ Moro Bangsa Liberation Front ซึ่งเป็นองค์กรแบ่งแยกดินแดนอื่นในฟิลิปปินส์

การตรวจลงตรา (VISA)

การตรวจลงตรา (Visa) หมายถึง การประทับตรา หรือลงข้อความในหนังสือเดินทาง หรือเอกสารใช้แทนหนังสือเดินทางโดยเจ้าพนักงานของรัฐ เพื่อแสดงว่าบุคคลต่างด้าวผู้นั้น ได้รับอนุญาตให้เข้ามาพำนัก เดินทางผ่าน และเดินทางออกจากราชอาณาจักร โดยอำนาจในการออกการตรวจลงตราเป็นไปตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2522 รวมทั้งประกาศและกฎกระทรวงมหาดไทยที่ออกตามความในพระราชบัญญัติฉบับนี้

ทั้งนี้ พบว่ามีบุคคลต่างด้าวสับสนเกี่ยวกับอายุการใช้งานของการตรวจลงตรา (Validity of Visa) และระยะเวลาอนุญาตให้พำนักอยู่ในราชอาณาจักร (Period of stay)

อายุการใช้งานของการตรวจลงตรา (Validity of Visa) กำหนดโดย สถานเอกอัครราชทูต หรือสถานกงสุลใหญ่ ตามประเภทของการตรวจลงตรา เช่น กำหนดให้มีอายุการใช้งานได้ 3 เดือน 6 เดือน หรือ 1 ปี เป็นต้น

สำหรับระยะเวลาการอนุญาตให้พำนักอยู่ในราชอาณาจักร (Period of stay) กำหนดโดยเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง ตามประเภทของการตรวจลงตราที่ได้รับ เช่น ผู้ที่ได้รับการตรวจลงตรา ประเภทคนเดินทางผ่าน จะอนุญาตให้พำนักได้ไม่เกิน 30 วัน แต่หากเป็นการตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยว จะได้รับอนุญาตให้พำนักได้ไม่เกิน 60 วัน เป็นต้น

ประเภทการตรวจลงตรา (Type of Visa) แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้

- การตรวจลงตราประเภททูต (Diplomatic Visa)
- การตรวจลงตราประเภทราชการ (Official Visa)
- การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa)
- การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยว (Tourist Visa)
- การตรวจลงตราประเภทเดินทางผ่านราชอาณาจักร (Transit Visa)
- การตรวจลงตราประเภทคนเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (Immigrant Visa)
- การตรวจลงตราประเภทคนเข้าเมืองจากการกำหนดจำนวนต่างด้าวซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (Non-Quota Immigrant Visa)
- การตรวจลงตราประเภทอภัยยศไมตรี (Courtesy Visa)
- การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยวที่ขออนุญาต ณ ด่านตรวจคนเข้าเมือง (Visa on Arrival)
- การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวพิเศษ (Special Entry Visa)
- การตรวจลงตราประเภทแรงงาน 3 สัญชาติ (Non-La)

- การตรวจลงตราเดียวในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ อิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS Single Visa)
- การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ (Privilege Entry Visa) โดยมีประเภทย่อยตามวัตถุประสงค์ ได้แก่
 - D - เพื่อปฏิบัติหน้าที่ทางการทูต
 - F - เพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการ
 - TR - เพื่อการท่องเที่ยว
 - MT - เพื่อรับการรักษายาบาล
 - S - เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมด้านกีฬา
 - TS - เพื่อเดินทางผ่านราชอาณาจักร
 - C - เพื่อการเป็นผู้ควบคุมพาหนะหรือคนประจำพาหนะ
 - B - เพื่อประกอบธุรกิจและการทำงาน
 - IM - เพื่อการลงทุนที่ได้รับความเห็นชอบจากกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง
 - IB - เพื่อการลงทุนภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน
 - ED - เพื่อการศึกษา ดูงาน ฝึกอบรม
 - M - เพื่อการทำหน้าที่สื่อมวลชน
 - R - เพื่อการเผยแพร่ศาสนา
 - RS - เพื่อการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์
 - EX - เพื่อการปฏิบัติงานด้านช่างฝีมือหรือผู้เชี่ยวชาญ
 - O - เพื่อการอื่นๆ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

หน่วยงานที่มีอำนาจในการตรวจลงตรา

1. สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง มีอำนาจในการตรวจลงตราได้ 7 ประเภท ได้แก่

- การตรวจลงตราประเภทอภัยภัยไมตรี (Courtesy Visa)
- การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยวที่ขออนุญาต ณ ด่านตรวจคนเข้าเมือง (Visa on Arrival)
- การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวพิเศษ (Special Entry Visa)
- การตรวจลงตราประเภทแรงงาน 3 สัญชาติ (Non-La)
- การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราวเป็นกรณีพิเศษ (Privilege Entry Visa)
- การตรวจลงตราประเภทคนเข้าเมืองนอกจากร่างกำหนดจำนวนต่างต่างตัว ซึ่งเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (Non-Quota Immigrant Visa)
- การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa)

2. สถานเอกอัครราชทูตและสถานกงสุลไทย มีอำนาจในการตรวจลงตราได้ 6 ประเภท ได้แก่

- การตรวจลงตราประเภททูต (Diplomatic Visa)
- การตรวจลงตราประเภทราชการ (Official Visa)
- การตรวจลงตราประเภทเดินทางผ่านราชอาณาจักร (Transit Visa)
- การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยว (Tourist Visa)
- การตรวจลงตราประเภทคนเข้ามาถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร (Immigrant Visa)
- การตรวจลงตราประเภทอภัยไมตรี (Courtesy Visa)

3. สถานกงสุลกิตติมศักดิ์ของไทย มีอำนาจในการตรวจลงตราได้ 3-5 ประเภท ได้แก่

- การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยว (Tourist Visa)
- การตรวจลงตราประเภทคนอยู่ชั่วคราว (Non-Immigrant Visa)
- การตรวจลงตราประเภทอภัยไมตรี (Courtesy Visa)
- การตรวจลงตราประเภททูต (Diplomatic Visa) - เฉพาะบางแห่ง
- การตรวจลงตราประเภทราชการ (Official Visa) - เฉพาะบางแห่ง

4. กระทรวงการต่างประเทศ มีอำนาจแก้ไขการตรวจลงตราที่ผิดพลาด เปลี่ยนประเภทการตรวจลงตราต่าง ๆ ให้เป็น การตรวจลงตราประเภททูต ราชการ หรืออภัยไมตรี

ระยะเวลาการอนุญาตของการตรวจลงตราประเภทต่างๆ

1. สามารถพำนักอยู่ในราชอาณาจักรได้ไม่เกิน 15 วัน ได้แก่

- การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยวที่ขออนุญาต ณ ด่านตรวจคนเข้าเมือง หรือ Visa on Arrival (TR-15)

2. สามารถพำนักอยู่ในราชอาณาจักรได้ไม่เกิน 30 วัน ได้แก่

- การตรวจลงตราประเภทเดินทางผ่านราชอาณาจักร (TS)

3. สามารถพำนักอยู่ในราชอาณาจักรได้ไม่เกิน 60 วัน ได้แก่

- การตรวจลงตราประเภทนักท่องเที่ยว (TR)
- การตรวจลงตราเดียวในกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (ASV)

